

نگاه مصومۀ رضایی؛ تاریخ پژوه

در ننگی در پیشینه تاریخی رفراندوم

در تاریخ معاصر ایران

راه طولانی مردم سالاری دینی

تغییر و تحولات جهان و آشنایی ایرانیان با فرهنگ و نظام‌های سیاسی غربی و پیشرفت سریع غرب زمین، مردم تحت ستم پادشاهی مطلقه قاجار را، با دستمایه‌های ملی و بالاصص مذهبی، برای تغییر نظام حکومتی سلطنت مطلقه به سلطنت مشروطه برانگیخت. آنچه در این تحولات، صرف‌نظر از نزاع‌ها و اختلاف‌نظر‌های موجود، مورد نظر قرار داشت، تغییر نظام سلطنتی مطلقه، به مشروطه و تدوین قانون اساسی و بالاصص متمم آن بود که پلی برای رسیدن به جمهوریّت شد. (۱) این تغییر و تحولات که می‌رفت تا فصل جدیدی در اندیشه سیاسی ایرانیان بگشاید، به‌علت شکاف‌های عمیق در صفوف مشروطه‌خواهان، مسکوت ماند.با این همه امسا، مهم‌ترین رخداد در اواخر سلطنت احمدشاه قاجار، اعلام جمهوری از سوی سران نهضت جنگل در رشت، در سال ۱۲۹۹شمسی بود. این نهضت هم بنابه دلایل گوناگون، با شکست مواجه شد. پس از این رخداد، رضاخان، رئیس‌الوزرای وقت که در اندیشه تغییر سلطنت قاجار با حمایت انگلستان و تحت‌تأثیر ترکیه بود، شعار برقراری نظام جمهوری را، در اواخر مجلس چهارم و در زمستان سال ۱۳۰۲ مطرح کرد اما این طرح نیز عملی نشد و در نهایت در سال ۱۳۰۴ شمسی ماده واحده‌ای به‌صورت طرح، تقدیم مجلس شد که به موجب آن، قاجار از سلطنت خلع گردید و حکومت به‌طور موقت، به رضاخان سپرده شد تا مجلس مؤسسان برای تغییر چند ماده از قانون اساسی، تشکیل شود. با تشکیل مجلس مؤسسان، پس از غرور بحث و گفت‌وگو، رضاخان به پادشاهی ایران انتخاب و سلطنت در خانواده او، موروثی شد.(۲)حوادث در خور توجهی که پس از یک وقفه نسبتاً طولانی، از طرح جمهوری از سوی نهضت جنگل و سپس رضاخان رخ داد، تشکیل جمهوری خودمختار آذربایجان (حزب دمکرات آذربایجان) به‌دست سیدجعفر پیشه‌وری و نیز در کردستان به‌دست قاضی محمد است. این حکومت‌های خودمختار را، دولت مرکزی سرکوب کرد.(۳) در آغاز دهه ۴۰، پس از حلت آیت‌الله بورج‌ریدی و طرح لایحه انجمن‌های ایالتی و ولایتی در شانزده مهر ۱۳۴۱ که با مخالفت علمای قم و بالاصخ امام خمینی(ره) مواجه شد، روح جدیدی به کالبد نهضت ضداستبدادی و سلطنتی‌دمیده شد و بااعتراض رهبر نهضت اسلامی به طرح انقلاب سفید و متعاقب آن قیام خونین پانزده خرداد ۱۳۴۲، این نهضت وارد مرحله‌ای تازه شد. مخالفت امام(ره) با لایحه کاپیتولاسیون در تاریخ چهارم آبان ۱۳۴۲، نقطه شروعی برای طرح حکومت اسلامی، به شکل رسمی و علنی از سوی ایشان شد. رهبر انقلاب با اشعار کامل بر نهضت‌های پیش گفته و آگاهی از خواست دیرینه مردم ایران، برای گسستن نظام استبدادی و در دست گرفتن سرنوشت اجتماعی خویش و با توجه به بلل ناگامی حرکت‌های قبلی که ریشه در عدم‌علم و اطلاع جامعه ایرانی، از موضوع و برنامه‌های اسلامی داشت، نخستین گام خویش را در راستای معرفی ماهیت حکومت در اسلام برداشتند.

۱۲فروردین ۱۳۵۸.نمایی از رفراندوم جمهوری اسلامی
ایشان از این پس و در هر صحنی، به تشریح حکومت اسلامی، به زبان ساده می‌پرداختند. اوج طرح حکومت اسلامی با تمامی ابعاد وجودی آن، تدریس ولایت‌فقیه به‌عنوان یکی از پایه‌های اساسی حکومت اسلامی است. به هر تقدیر امام‌خمینی(ره) با تکیه به خدا و پشتوانه مردم، رژیم شاهنشاهی را اسقاط کرده و درصدد پایه‌گذاری حکومت اسلامی، با ابتناء بر آ و خواست مردم، از طریق رفراندوم برآمدند.

یکی از اهداف این رفراندوم، دستیابی به مشارکت حداکثری مردم در حاکمیت بر سر‌رشت خود بود که هیچ‌گاه تا پیش از پیروزی انقلاب اسلامی، تحقق پیدا نکرده بود. اگر چه در دوره مشروطه حق تعیین سرنوشت و مشارکت مردم، به رسمیت شناخته شد و در قانون اساسی مشروطه و متمم آن، پارای سازکارها و مجاری در این راستا تعیین شد اما شیوه همه‌پرسی به‌عنوان تنها راه مراجعه مستقیم به آرای عمومی و مشارکت مردم، در متون قانون مزبور مسکوت ماند و تا پیروزی انقلاب اسلامی در بهمن ۱۳۵۷، این سکوت تداوم داشت. در این دوران طولانی‌مدت، تنها در دو مورد، یکی در دوره نخست‌وزیری دکتر مصدق و در خصوص امکان انحلال مجلس هفدهم و دیگری در بهمن ۱۳۴۱ در خصوص انقلاب موسوم به سفید پهلوی دوم، با رویکردی ابزاری و مبتنی بر منافع شخصی و گروهی، رفراندوم برگزار شد اما معماران نظام جمهوری اسلامی، به‌منظور فراهم کردن زمینه‌های مشارکت حقیقی مردم در تأثیر‌گذاری بر سرنوشت خود، در نخستین اقدام، تعیین نوع نظام و حکومت را، به مردم واگذار کردند و به رأی عمومی گذاشتند و در این همه‌پرسی، مردم ایران طلی یک مشارکت گسترده، با اکثریت قاطع به نظام جمهوری اسلامی رأی دادند.

منابع:

- محمدی، مجید، ۱۳۷۷، جامعه مدنی و جوانان، نشر قطره، تهران، ۱۴۴
- ملاتیوتانی، علیرضا، ۱۳۸۱، مشروطه و جمهوری، نشر سگتره، تهران، ص ۲۹۷
- ابراهامیان، پرواند، ۱۳۸۰، ایران بین دو انقلاب از مشروطه تا انقلاب اسلامی، ترجمه کاظم فیروزمنش، حسن شمس‌اوری و محسن مددپرس شانه‌چی، نشر مرکز، چاپ چهارم، تهران، ص ۱۴۲

شکفتن نظام اسلامی در میان غبار جنگ روانی!

خوانشی از بسترهای تاریخی و سیاسی رأی ملت ایران به جمهوری اسلامی

«حکومت جمهوری ملی اسلامی ایران» و «جمهوری دمکراتیک سوسیالیستی» را خواستار شدند. حامیان پنجمین دیدگاه، مدعی بودند که هیچ حکومتی، اعم از جمهوری و غیر جمهوری، جز حکومت امام‌معموم(ع)، نمی‌تواند اسلامی باشد و بنیاد حکومتی اسلامی، در زمان غیبت امام‌زمان(عج) تشکیل شود.

رسانه‌ها؛محمل چالش دربارۀ نوع حکومت

در این میان علاوه بر گروه‌ها و شخصیت‌های سیاسی که نظر مخالفشان با جمهوری اسلامی در روزنامه‌های رسمی کشور چون کیهان، آیندگان و... منعکس می‌شد و در فضایی که حدود یک‌ماه‌نیم از پیروزی انقلاب گذشته بود و هنوز بدنه جامعه انقلابی، بنیه رسانه‌ای و تبلیغی چندانی نداشت، مجلات دیگری نیز به قلم‌فرسایی علیه نظام حکومتی مورد‌نظر امام خمینی(ره) پرداختند؛ به‌طور مثال مجله «مید ایران»، در شماره ۴ دوره جدید خود و در صفحه‌های ۳۲ و ۳۳ مقاله‌ای از محمود دژکام چاپ کرد با عنوان «انقلاب دمکراتیک اسلامی چگونه با گرفت؟» که در آن نویسنده پیشاپیش، با تعیین نوع حکومت جمهوری اسلامی مخالفت کرده و آورده بود: «وشنفکران برای آینده خود و اقلیت‌های مذهبی، تضمین می‌خواهند و بهترین تضمین، موافقت با افزودن واژه دمکراتیک به انقلاب اسلامی است...». با پر جلد شماره ۹ این مجله، طرحی از مهندس بازارگان چاپ شده بود که در فکرش جمهوری دمکراتیک می‌گذرد، ولی در دستش برگه رأی «آری» به جمهوری اسلامی دارا‌ام‌حجتین بالای این طرح، این تیتیر درج شده بود: «مصطفی‌رحیمی: چرا با جمهوری اسلامی مخالفم؟». مجله «تهران‌مصور» نیز به بلندگوی احزاب و گروه‌های مخالف تبدیل شده‌بود.این مجله در شماره ۱۰ و در صفحات ۹ و ۲۰ خود، با انتشار بیانیه حزب جمهوریخواه با عنوان «رای کور کورانه ندهید!»، بیانیه چریک‌های فدایی خلق با عنوان «چرا در رفراندوم شرکت نمی‌کنیم»، بیانیه رزمندگان خلق با عنوان «این رفراندوم غلط است و بیانیه حزب کارگران سوسیالیست با عنوان «فرانسودم غیردمکراتیک»، مخالفت علنی با نوع حکومت «جمهوری اسلامی» را اعلام می‌کرد.

امام خمینی ”روباروی جنگ روانی، برای تخطئه جمهوری اسلامی
از سبوی دیگر امام‌امام‌خمینی(ره) به پیروی از نظریه حکومت اسلامی در عصر غیبت، شدیداً با این فضا‌سازی‌ها به مخالفت برخاستند و آن را نشانی از نفوذ و نماد غرب‌زدگی قلمداد و تأکید کردند: فقط جامعه، قید دمکراتیک را به آن افزود. بازارگان در مصاحبه‌ای در تاریخ ۴بهمن ۱۳۵۷، به‌این مسئله‌اشاره کرد و بر صراحتاً از نظریه جمهوری دمکراتیک استیز پشتیبانی کرد و روزنامه‌های وابسته و نزدیک به گرایش او،در آن روزها به اظهارات وی دامن زدند؛ مثلاً کیهان با تیتیر درشت نوشت: «بازارگان: به جمهوری اسلامی، صفت دمکراتیک را باید اضافه کرد...». در راستای سخنان بازارگان، دیگر چهره‌های دولت موقت نیز از نظریه جمهوری دمکراتیک اسلامی دفاع کردند.احمد صرحاح‌سیدجوادوی،وزیر کشور وقت، حتی از بازارگان نیز یک قدم جلوتر گذاشت و گفت: مناسب آن است که فقط مفهوم جمهوری دمکراتیک باشد تا در تدوین قانون اساسی، بتوانیم آن را به هر شکلی درآوریم...». حسن زین‌میه، مدیرعامل شرکت نفت ملی ایران در دولت موقت و از نزدیکان آیت‌الله شریعتمداری نیز در مقاله‌ای به جای «جمهوری اسلامی»، «جمهوری ایرانی» را مطرح کرده‌بودافراد دیگری مانند هدایت‌الله متین دفتری و رحمت‌الله مقدم‌مرآغ‌های نیز همین رویکرد را دنبال می‌کردند و خواهان «جمهوری دمکراتیک» بودند. چهارمین نظر متعلق به جریانات خواهان تشکیل جمهوری خلق یا جمهوری فدراتیو خلق‌های ایران بود.دیدگاه‌اخیر اغلب از سوی گروه‌های چپ‌گرای مطرح می‌شد که در آن مقطع معتقد به پنهان کاری نبودند! افرادی نیز به‌طور منفرد، تشکیل

موردلخواه رأی دهید! اما خود من به جمهوری اسلامی رأی می‌دهم...». شهیدان آیت‌الله مطهری و آیت‌الله بهشتی و سایر یاران امام نیز در سخنرانی‌ها و مصاحبه‌ها، بر جمهوری اسلامی تأکید کردند.امام در این روزها بسیار فعال و خستگی‌ناپذیر بودند، چنانچه در برخی روزها (مانند ۱۹/۱۳۵۸) گاهی بیش از ۶-۷ سخنرانی و مصاحبه داشتند و در همه آنها نیز بر برگزاری شکوهمند همه‌پرسی و نیز «جمهوری اسلامی» تأکید می‌کردند.

از تداوم مخالفت‌ها تا تحریم رفراندوم

هر چه زمان تسدarak مراحل مقدمه‌انی رفراندوم، از سوی دولت موقت نزدیک می‌شد، در گیری‌ها دربارۀ نوع حکومت، ابعاد فزاینده‌تری به‌خود می‌گرفت. در بیستم اسفندماه۱۳۵۷ دستور انجام همه‌پرسی تعیین نوع نظام، از جانب رئیس دولت موقت صادر شد و قرار شد تا ملت ایران در این نظرخواهی به این سؤال که «آیا اختلاف‌نظر گروه‌های سیاسی شد و سخنگوی وقت بیستم اسفندماه۱۳۵۷ دستور انجام همه‌پرسی تعیین نوع حکومت آینده، جمهوری اسلامی باشد یا خیر؟» پاسخ آری یا نه دهند. همین شکل همه‌پرسی نیز سبب آن نویسنده پیشاپیش، با تعیین نوع حکومت جمهوری اسلامی مخالفت کرده و آورده بود: «وشنفکران برای آینده خود و اقلیت‌های مذهبی، تضمین می‌خواهند و بهترین تضمین، موافقت با افزودن واژه دمکراتیک به انقلاب اسلامی است...». با پر جلد شماره ۹ این مجله، طرحی از مهندس بازارگان چاپ شده بود که در فکرش جمهوری دمکراتیک می‌گذرد، ولی در دستش برگه رأی «آری» به جمهوری اسلامی دارا‌ام‌حجتین بالای این طرح، این تیتیر درج شده بود: «مصطفی‌رحیمی: چرا با جمهوری اسلامی مخالفم؟». مجله «تهران‌مصور» نیز به بلندگوی احزاب و گروه‌های مخالف تبدیل شده‌بود.این مجله در شماره ۱۰ و در صفحات ۹ و ۲۰ خود، با انتشار بیانیه حزب جمهوریخواه با عنوان «رای کور کورانه ندهید!»، بیانیه چریک‌های فدایی خلق با عنوان «چرا در رفراندوم شرکت نمی‌کنیم»، بیانیه رزمندگان خلق با عنوان «این رفراندوم غلط است و بیانیه حزب کارگران سوسیالیست با عنوان «فرانسودم غیردمکراتیک»، مخالفت علنی با نوع حکومت «جمهوری اسلامی» را اعلام می‌کرد.

امام خمینی(ره)در چهارم فروردین ۱۳۵۸ صراحتاً اعلام کردند: «شما ملت ایران

در انتخاب نوع حکومت آزاد هستید؛ یعنی می‌توانید به نظام موردلخواه خود رأی دهید اما خود من به جمهوری اسلامی رأی می‌دهم...».
رهبر انقلاب

در آن روزها، بسیار فعال و خستگی‌ناپذیر بودند، چنان‌که در برخی روزها مانند ۹فروردین ۵۸، گاهی بیش از ۶-۷ سخنرانی و مصاحبه داشتند و در آنها بر برگزاری شکوهمند همه‌پرسی و نیز «جمهوری اسلامی» تأکید می‌کردند

۱۴فروردین ۱۳۵۸.نمایی از شادی عمومی مردم در پی برقراری نظام اسلامی

شکفتن نظام اسلامی در میان غبار جنگ روانی!

خوانشی از بسترهای تاریخی و سیاسی رأی ملت ایران به جمهوری اسلامی

فدایی خلق در یک مصاحبه مطبوعاتی، ضمن اعلام تحریم رفراندوم توسط این سازمان گفت: «تنها پس از یک رشته اقدامات عاجل و فوری، که برای تثبیت آزادی‌های صورت می‌گیرد، راه برای یک رفراندوم آزاد باز خواهد شد؛ بنابراین هر نوع نظرخواهی قبل از این تحولات نمی‌توانسد بازگوکننده نظر واقعی مردم باشد...». سخنگوی چریک‌های فدایی خلق، موافقت این سازمان با رفراندوم را منوط به ناپودی تمامی ارگان‌های رژیم سابق کرد! جبهه دمکراتیک ملی، جمعیت اتحاد بسرای آزادی، حزب جمهوریخواه، جمعیت آزادی و همبستگی اتحاد چپ (متشکل از گروه‌های مستقل چپ) نیز، هر کدام به گونه‌ای خواهان تغییر شکل رفراندوم شدند و اعلام کردند که با مشکل اعلامی رفراندوم از سبوی دولت، در آن شرکت نمی‌کنند!سازمان خلق عرب ایران، ستاد خلق ترک‌کم، گروهی بنام ابدارن بلوچ اهل تسنن ۸و جمعیت و سازمان کرد به رهبری حزب دمکرات و با حمایت چریک‌های فدایی خلق، ضمن مخالفت با اصل برگزاری رفراندوم با ادعای نامشخص بودن ماهیت و محتوای جمهوری اسلامی، خواهان تشکیل نوعی حکومت خودمختار در خوزستان، ترک‌منستان، بلوچستان و سیستان و کردستان شدند و عدم‌حضور خود در رفرانسودم را اعلام کردند.در این مرحله نیز برخی روزنامه‌های کم‌تیرا، تشویق مردم به تحریم رفراندوم را در دستور کار خود قرار داده بودند، از جمله روزنامه «پیغام امروز» سلسله مطالب و مقالاتی چاپ کرد که طی آن نویسندگان خواهان تحریم انتخابات شده بودند. مانند مقاله «این مردگان برخاسته از گور تاریخ، که به آزادی‌های مردم می‌تازند»، که در آن عیناً این عبارت آورده شده بود: «هر نوع رفراندوم و همه‌پرسی بی‌اعتبار است!» کمی بعد هم این روزنامه، اطلاعیه‌ای برای تحریم انتخابات، با تیتیر «آقایان به‌خاطر آزادی رفراندوم نکنید، رفراندوم نکنید» منتشر کرد. در مقابل، علاوه بر امام‌خمینی(ره) و تمام تشکل‌های مذهبی که خواهان رأی دادن به جمهوری اسلامی بودند، برخی تشککل‌های غیرمذهبی مانند حزب توده، پان‌ایرانیست، سازمان فرهنگیان جبهه ملی ایران، هیأت‌دبیران کنفراسیون جهانی محصلین و دانشجویان و گروه‌های روشنفکران یهودی ایران و زرتشتیان ایران، اعلام کردند که به جمهوری اسلامی رأی می‌دهند. از سبوی دیگر مراجعی چون آیت‌الله سیدمحمد‌رضا گلپایگانی، آیت‌الله سیدشهاب‌الدین مرعشی‌نجفی در قم و آیت‌الله سیدابوالقاسم خونی، نجف، ضمن اعلام رأی مثبت خود به جمهوری اسلامی، از مردم نیز خواستند تا به جمهوری اسلامی رأی دهند.

«نه» قاطع مردم به مخالفان

در چنین فضای منشعبی با وجود تبلیغات فراوان مخالفان، مزاحمت‌ها، کار شکنی‌ها و ایجاد ناامنی، ۹۸/۲درصد مردم، به جمهوری اسلامی رأی دادند و از بین ۲۰ میلیون جمعیت رأی‌دهنده، تنها ۱۴۱ هزار نفر رأی «نه» دادند؛ چیزی که هم‌گان و به‌ویژه اعضای دولت موقت را نیز متحیر ساخت؛ از واقع جمهوری اسلامی، «نه» بزگمی به دشمنان این نظام سیاسی گفتند. این نخستین صحنه مسابقه جدی بین نیروهای سیاسی بود و در میان امواج خروشان حضور مردم ایران، آنان که انتخابات را تحریم کرده بودند یا گروهک‌هایی که مردم را تحریک کرده بودند که به «جمهوری اسلامی» رأی «آری» ندهند، جایگاه خوبی را در ایران جدید شفاف کردند. آنان در یافتند که به‌رغم ایجاد موجی از جنگ روانی، در میان مردم پایگاهی ندارند. امام‌خمینی(ره) نیز روز دوازدهم فروردین را، روز جمهوری اسلامی و از بزرگ‌ترین اعیاد ملی و مذهبی کشور و نخستین روز حکومت «الله» خواندند و آن را به ملت ایران تبریک گفتند و اعلام کردند: «در هر سال، روز ۱۴ فروردین، روز عید ملت ما خواهد بود...».

منابع در سروس تاریخ هشمهری موجود است.

تاریخ دفاع مقدس

پوتین‌های مریم

کتاب «پوتین‌های مریم» نوشته فریبا طالش پور، روانیگر خاطرات یک بانوی خرمشهری به‌نام مریم امجدی از دوران جنگ عراق علیه ایران است. مریم امجدی که دوران نوجوانی و جوانی‌اش هم‌زمان با روزهای جنگ بوده است، پس از انقلاب حین تحصیل در دبیرستان به عضویت حزب جمهوری اسلامی، جهادسازندگی و بسیج مستضعفین خرمشهر درآمد و دوره‌های امدادگری و فنون نظامی را آموزش دید. امجدی با شروع حمله عراق به خرمشهر در مشاغل مختلف چون امدادرسانی در بیمارستان، نگه‌داری از انبار مهمات مسجد جامع خرمشهر خدمت کرده و نیز در این مدت گاهی به خط مقدم جبهه رفته است. فریبا طالش پور در کتاب «پوتین‌های مریم» که با مصاحبه‌هایش از مریم امجدی شکل گرفته تلاش کرده تا به نقل خاطراتی از ایشان در زمان شروع جنگ عراق و ایران و اشغال خرمشهر تا زمان آزادسازی آن بپردازد. حاصل تلاش نویسنده از جمع‌آوری این مصاحبه‌ها مجموعه‌ای است از خاطرات دوران کودکی، فعالیت گروه خلق عرب در خرمشهر، فعالیت‌های او در بخش عمران جهادسازندگی و امدادرسانی به مردم و روستاهای اطراف خرمشهر همچون روستای «عبار»، درگیری‌های سیاسی با مجاهدین خلق (منافقین) در دبیرستان، صحنه‌های دلخراشی از شهادت مردم خرمشهر، نفوذ منافقین در میان نیروهای سپاه، ملاقات با دکتر چمران درخصوص یک مناقق زن، خاطراتی از آشنایی با یکی از نیروهای سپاه و ادواج با وی، خاطراتی از مجروحان عملیات شکست حصر آبادان، فعالیت در بخش تعاون سپاه، شهادت محمد جهان‌آرا و بازیداد خرمشهر پس از آزادی آن، که با روایتی گیرابه رشته تحریر در آمده است.

تاریخ معاصر

جزیره مینو

کتاب «جزیره مینو: یادمان‌های جنوب» از مجموعه «قطعی‌ای از آسمان» است که به قلم مصطفی محمدی، برای آشنایی بیشتر علاقه‌مندان با منطقه

عملیاتی جزیره مینو به نگارش درآمده و مناطق خاطره‌انگیز، خطوط مقدم و جبهه‌های دوران جنگ در این منطقه را به تصویر می‌کشد. مصطفی محمدی در این کتاب شرایط رزمندگان در زمان جنگ، مناطقی که در آن قرار داشتند، عملیات‌هایی که در آن مناطق انجام می‌شد تا پیروزی حاصل شود و راهی که رزمندگان و شهدا طی کردند تا امروز، وطن در آرامش باشد را نشان می‌دهد. هر یک از کتاب‌های مجموعه قطعه‌ای از آسمان، شناسنامه مختصر و مفیدی از یک منطقه هستند که ابتدا به تاریخچه‌ای از گذشته منطقه پرداخته و در ادامه حواتی که در دوران دفاع مقدس اتفاق افتاده را شرح می‌دهد. نویسندگان در این کتابها خاطرات تاریخ‌سازان مناطق جنگ‌ده را با زبانی ساده به رشته تحریر در آورده‌اند. خواندن کتاب‌های این مجموعه به تمامی علاقه‌مندان به تاریخ دفاع مقدس و افرادی که قصد دارند از مناطق جنگی بازدید کنند پیشنهاد می‌شود. این کتاب‌ها انجمن فضای آن دوران را برای خواننده تداعی می‌کنند که اگر کسی دوست داشته باشد از این مناطق بازدید کند اما شرایطی را نداشته باشد، خود را در آن مکان احساس خواهد کرد.

تاریخ دفاع مقدس

توفان سرخ

کتاب «توفان سرخ»، خاطرات سرهنگ عراقی، عبدالعظیم الشکرچی، را در دوران جنگ ساله تحمیلی روایت می‌کند. این کتاب هشت کتاب حجم کمی دارد، اما چون نویسنده یکی از افراد ارتش دشمن بوده، فتح خرمشهر را شرح می‌دهد، اثر مهمی به حساب می‌آید. خاطرات عبدالعظیم الشکرچی وقایعی از جنگ تحمیلی بین سال‌های ۱۳۶۰ تا ۱۳۶۱ را دربردارد و او با ذکر حوادث و وقایعی از آزادسازی خرمشهر به‌دست رزمندگان ایرانی و اظهار ناتوانی صدام در این خصوص، روحیه نیروهای د رو واقع می‌شود. حمله عراق به ایران و غافلگیری آنها توسط رزمندگان ایرانی و استفاده عراق از سلاح‌های شیمیایی را توصیف می‌کند. او همچنین اعزام تیپ تحت فرماندهی‌اش و روارویی با عملیات برق‌آسای ایران را هم بیان می‌کند. در پایان به فرار و پناهنده شدنش در ایران می‌پردازد. الشکرچی در این کتاب فتح خرمشهر را معجزه می‌داند و در ادامه پیرامون اعدام تعدادی از فرماندهان و معاونان آنان به‌خاطر عقب‌نشینی از خرمشهر، رفتن برین مردم بصره و غارت اموال مردم توسط نظامیان عراقی، مجروحیت و بازجویی خود و انجام عملیات رمضان توسط نیروهای ایرانی، موارد گوناگونی را روایت می‌کند. غالب خاطرات این فرمانده عراقی درباره برنامه‌ریزی و مراحل عملیات‌های مختلف رمضان و مسلمین عقیل(ع) است. او در این اثر، استراتژی موفق، تاکتیک دقیق و برنامه‌ریزی هر حمله به حمله ایرانی‌ها را ستایش می‌کند و روحیه‌قوی ایرانی‌ها در سنگ‌ریا نیز دمایه تعجب او می‌شود.